

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д-р Веселин Асенов Иванов, д.м.,
ръководител секция Медицина на бедствените ситуации, Тракийски университет,
Медицински Факултет – Стара Загора
определен за външен член на научното жури със Заповед № Р-109-362/18.06.2018 на
Ректора на Медицински университет - Варна

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“
Научна област 7. Медицина и спорт, професионално направление 7.1. Медицина
Докторска програма: Медицина на бедствените ситуации

Тема: Възможни екологични рискове във Варненски регион и ролята на
фармацевтите при промишлени аварии и химичен тероризъм

Автор: д-р Мария Николаева Пантелеева-Попова

Катедра: Медицина на бедствените ситуации и морска медицина, Факултет
Обществено здравеопазване, Медицински университет – Варна

Форма на докторантурата: самостоятелна подготовка

Научен ръководител: доц.д-р Христианна Романова, д.м., ръководител Катедра
МБС и морска медицина, МУ-Варна

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният комплект материали на хартиен и електронен носител е в съответствие с Правилника за развитието на академичния състав в МУ-Варна, 2017 г., и Процедура за придобиване на ОНС „доктор“ в МУ – Варна, и включва следните документи:

- Дисертация
- Автореферат
- CD с документи и публикации на докторанта - автобиография в европейски формат с подпис на докторанта; копие на диплома за завършена ОКС „Магистър“; заповед за зачисляване; протокол от изпит за докторски минимум; протокол от КС с положително решение за готовността за защита и взетите решения за разкриване на процедура и за състав на научно жури; заповед за отчисляване с право на защита; декларация за оригиналност; списък с публикациите, свързани с темата на дисертацията - 4 публикации; копие на публикациите, свързани с темата на дисертацията; декларация за

достоверност на представените документи; други документи, свързани с хода на процедурата.

Докторантката д-р Мария Николаева Пантелеева-Попова е завършила висшето си образование като магистър по специалността медицина в МУ „Проф. д-р П. Стоянов“, Варна през 1986 г. След дипломирането си е работила като лекар-ординатор в ХЕИ - гр. Шумен, а по-късно и в ХЕИ-Варна (последователно преобразувано в РИОКОЗ и РЗИ) до 2013 г. От 2011 до 2013 г. е била хоноруван асистент в УНС по Медицина на бедствените ситуации, в МУ „Проф. д-р П. Стоянов“, Варна, а от 2013 год. след проведен конкурс е назначена за щатен асистент. Преподава на студенти в българоезичната и англоезичната програми на обучение в Университета.

Докторантката има 14 публикации и 4 участия в научни форуми с международно участие. Владее отлично английски и руски език, ползва немски и испански език. Ползва MS Office, както и различни специализирани компютърни програми в научната и учебно-преподавателската си дейност.

През месец април 2017 г. е зачислена в самостоятелна форма на обучение за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в МУ-Варна. Процедурата по предзащита и отчисляване с право на защита е проведена на разширен КС в катедра Медицина на бедствените ситуации и морска медицина на 30.04.2018 г., на който членовете на КС гласуват единодушно готовност за защита на д-р Мария Пантелеева.

2. Актуалност на научната тематика

Значимостта на темата е обусловена от зачестяването на бедствените ситуации с различен произход в световен мащаб, като в същото време се очертава тенденция за намаляване броя на медицинските специалисти, които могат да окажат помощ на пострадалите. Докторантката в своя труд разглежда възможността да се подготвят бъдещите магистър-фармацевти за организационни и практически дейности по медицинското осигуряване при бедствия и аварии, както и в случай на инциденти с много пострадали или при терористични атаки с конвенционални и не-конвенционални оръжия. Ролята и мястото на работещите фармацевти при бедствия от природен или антропогенен характер се определя от факта, че те са сравнително най-достъпните медицински специалисти за населението, а спецификата на обучението и работата им с химически вещества, познанията им за техните свойства и налични антидоти, ги прави ценни за медицинското осигуряване при бедствия и аварии и терористични актове, особено при попадане на отровни вещества в околната среда.

Във връзка с по-горе изложените факти считам, че избраната от д-р Мария Пантелеева тема на дисертационен труд е актуална и с висока научна стойност. Целта е с адекватна формулировка спрямо включения в дисертацията материал за изследване, задачите също са пълно и точно определени.

3. Познаване на проблема

Представеният ми за разглеждане дисертационен труд е написан на 161 страници. Онагледен е с 4 схеми, 2 снимки, 10 таблици и 54 фигури. Библиографията включва 205 литературни източника, от които 97 на кирилица и 108 на латиница. Библиографската справка е съвременна, повече от половината заглавия са от последните 10 години.

Правят впечатление доброто познаване състоянието на проблема от страна на докторанта и творческият подход към използвания литературен материал.

4. Характеристика на дисертационния труд

Дисертацията е с общоприета структура, съдържа всички основни елементи за представяне на дисертационен труд: въведение, литературен обзор, цел и задачи, материал и методи, собствени проучвания, общи изводи, приноси, библиография и приложения.

Изложението е поднесено достъпно и стегнато.

Литературният обзор е съвременен, достатъчно богат и информативен, добре подреден. Разгледани са не само крупни промишлени аварии на суша, но и големи инциденти с химически вещества на море, както и терористични атаки с използване на бойни отровни вещества. Разгледани са в исторически план и по отделно в световен мащаб и в частност – в България. Разгледани са основни промишлени отровни вещества с аварийно значение и БОВ и значението им като екологична опасност. Обърнато е специално внимание на биологичните ефекти от отровните вещества върху биосферата. Изложени са възможните роли на фармацевтите при бедствени ситуации, в частност при постъпване на отровни вещества в околната среда.

Поставената цел е ясно дефинирана, задачите логически съответстват на стъпките за нейното постигане. Материалите и ползваните методи са подробно описани. Посочени са ограниченията по отношение на субекта и обекта на проучване и на територията.

В собствените проучвания се набляга на ролята на фармацевтите при оказване на първа помощ, деконтаминация и защита на населението в района на инцидента или близо до него. Изведени са алгоритми за правилни действия на фармацевтите в района на инцидент с отделни отровни химически вещества, както и универсален обобщен алгоритъм. Извършен е анализ на мястото и ролята на фармацевтите при бедствени ситуации поотделно в други държави и в България, като са разгледани различни нормативни и професионални документи на различни фармацевтични организации, касаещи включването на фармацевтите в медицинското осигуряване. За първи път са подробно проучени лекарствените средства и консумативи в аптечната мрежа в България, подходящи при химически аварии и инциденти. Изследвани са знанията на две групи респонденти – студенти специалност „помощник-фармацевт“ трети курс в МК-Варна и работещи магистър-фармацевти в аптечната мрежа във Варненска област по проблема.

В резултат на направения литературен обзор, извършените анализи и обработените анкетни данни, са формулирани предложения за повишаване знанията уменията на фармацевтите за действие при бедствени ситуации, свързани с промишлени отровни вещества и химичен тероризъм към Министерство на здравеопазването, към медицинските ВУЗ, към Фармацевтичния съюз и към работещите в аптечната мрежа в страната. Формулирани са 11 общи извода и са изведени осем приноса с оригинален научен характер и 5 – с практическо- приложен характер.

Намирам, че целта на дисертацията е изпълнена, а поставените задачи са реализирани.

5. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Докторантката е представила 4 публикации по темата в български списания. В три от тях е на първо място като автор, което недвусмислено отразява нейния принос в научните разработки.

6. Заключение

Представеният труд е резултат от значителен по обем проучен материал по проблема, и от подробно изследване на знанията на студенти специалност „помощник-фармацевт“ трети курс в МК-Варна и работещите магистър-фармацевти в аптечната мрежа във Варненска област относно бедствията, свойствата на химическите отровни вещества и техните антидоти при химически аварии и инциденти.

По значимост, актуалност и оригиналност, трудът притежава всички качества на дисертация за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Дисертационният труд съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на МУ – Варна. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания, приети във връзка с Правилника на МУ – Варна за приложение на ЗРАСРБ.

Въз основа на представения дисертационен труд и изпълнените критерии, определени от Законът за развитие на академичния състав, Правилникът към него и този, на МУ - Варна, изисквания по Закон, давам положителен вот на представения труд и предлагам на почитаемото научно жури да присъди на образователна и научна степен „доктор“ на д-р Мария Николаева Пантелеева-Попова в докторска програма по научната специалност „Медицина на бедствените ситуации“.

Изготвил становището:.....*В*.....

(проф. д-р Веселин Иванов)

Дата *27.08.18г.*